

Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai, II. XVI amžius. Sudarė Norbertas Vėlius, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, Vilnius 2001, 821 ss.

Z veseljem pozdravljamo izid drugega zvezka Virov baltske religije in mitologije, ki ga je pripravil Norbertas Vėlius, izdali pa njegovi kolegi in učenci: A. Bumblauskas, R. Jasas, M. Jučas, N. Kitkauskas, A. Lisanka, I. Lukšaitė, O. Maksimaitienė, A. Matulevičius, V. Mažiulis, V. Raudeliūnas, J. Tumelis, E. Ulčinaitė. Prvi zvezek je izšel leta 1996 in bil posvečen obdobju »od začetkov« do konca XV. st. V knjigi so zbrana vsa direktna in tudi indirektna pričevanja o baltskem poganstvu raznih avtorjev in kronistov XVI. stoletja. Zvezek se začne s Krajevnim razporedom Friedricha von Sachsena iz leta 1503 in se konča z odlomkom iz Salomona Henninga iz leta 1590. Vsa besedila se navajajo v originalu (prav zaradi tega jih lahko uporabljajo tudi nelitovski znanstveniki) in v litovskem prevodu. Med najpomembnejše mitološke vire baltske (včasih deloma tudi slovanske) mitologije spadajo spisi in traktati Simona Grunauja (35-122), Sudavska knjižica (123-157), odlomki iz Martina Mažvydasa (181-195), Jonasa/Jana Maleckega (199-212), Žige Herbersteina (366-389), Motiejusa(Macieja) Strykowski (499-570), delo Jana Łasickega o žemajtskih bogovih (571-603) ter drugi važni in zanimivi dokumenti. Delo vsakega avtorja je opremljeno s kratkim komentarjem in biografskimi podatki, besedilo pa sledijo opombe. Knjiga je izdana na visoki znanstveni ravni in je za strokovnjake resnično dragocena. Upamo, da bomo kmalu imeli v rokah tudi III. zvezek Virov.

Nikolai Mikhailov

M. Kropelj, R. Dapit, V somraku kraljestva palčkov in škratov. Slovenske pripovedi o palčkih, škratih, skrivnostnih lučkih in drugih prikaznih, Zakladnica slovenskih pripovedi, Didakta, Ljubljana 2002.

Zbirka vsebuje 30 različnih slovenskih ljudskih pripovedk o palčkih, škratih, berkmandeljcih, vedomcih, čatežu, orku in drugih likih iz slovenske demonologije. Eden od urednikov zbirke R. Dapit piše, da je ta knjiga na voljo vsem bralcem, otrokom in odraslim, ki se zanimajo za pristno pripovedništvo slovenskega ljudskega izročila. Vsekakor je treba poudariti, da je ta izdaja tudi znanstveno dobro opremljena. Pomemben je predgovor Monike Kropelj in Roberta Dapita (Bajna bitja zemeljskih zakladov in prikazni somraka v slovenskem ljudskem pripovedništvu, 5-8) in Opombe (48-49) s seznamom uporabljenih virov. Važno je, da sta mnoge zgodbe na terenu posnela urednika zbirke.

Nikolai Mikhailov